

članak 2. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (**članak 3.**)

stavak 1.

točka 13.

Izgrađena infrastruktura treba biti samo ona koja je izgrađena temeljem akta za građenje i za koju je izdana uporabna dozvola.

točke 34.-37.

Općeniti komentar:

Ustavom RH je u članku 135. je među ostalim utvrđeno da jedinice lokalne samouprave obavljaju poslove iz lokalnog djelokruga kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a osobito poslove koji se odnose na uređenje naselja i stanovanja, prostorno i urbanističko planiranje. Nadalje utvrđeno je da jedinice područne (regionalne) samouprave obavljaju poslove od područnog (regionalnog) značenja, a osobito poslove koji se odnose na prostorno i urbanističko planiranje. Ujedno Uredbom o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja (NN 37/14, 154/14, 30/21, 75/22) utvrđeno je da su elektrane instalirane snage 20 MW i veće s pripadajućim građevinama - građevine državnog značaja (a one instalirane snage od 10 MW do 20 MW s pripadajućim građevinama – građevine područnog (regionalnog) značaja). S druge strane, ni jednim zakonom nije propisano da je gradnja solarnih elektrana od posebnog interesa za RH, kao i to da su solarne elektrane snage manje od 20 MW od značaja za RH. Stoga je zakonski prijedlog da se mimo prostornih planova, a direktno na temelju Zakona o prostornom uređenju utvrđuje mogućnost realizacije solarnih elektrana (ishođenjem akta za građenje solarne elektrane bilo koje snage bez ikakvih kriterija i ograničenja, a protivno prostornom planu donesenim od strane predstavničkih tijela JP(R)S-a ili JLS-a temeljem prijedloga dopune članka 122.) **protuustavan** jer se upliće u nadležnost jedinica područne (regionalne) te jedinica lokalne samouprave u planiranju svoga prostora.

Nadalje, i Zaključkom Vlade RH u vezi s poticanjem ulaganja u solarne elektrane (NN 104/22) navodi se, u cilju olakšanja i ubrzanja gradnje, gradnja solarnih panela odnosno postavljanje solarnih panela na površinama planiranim za tu namjenu prostornim planovima. Dodaje se, doduše i mogućnost gradnje na površinama na kojima to prostornim planovima nije izriječno zabranjeno. Koliko znamo, takvih prostornih planova u RH nema.

Ovaj je prijedlog izmjena Zakona u direktnoj suprotnosti i s nekim odredbama Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji (NN 138/21), kojima se u

članku 21. st. 5, članku 24. st. 4. i članku 36. st. 7. nedvojbeno utvrđuje, ne samo potreba usklađenja s dokumentima prostornog uređenja, već se navodi i usklađenje s raspoloživim prostornim resursima - što je jedna od osnovnih zadaća svakog prostornog plana.

Stoga se ovakvim zakonskim odredbama (na temelju kojih se zahvati u prostoru provode direktno temeljem Zakona, a ne prostornog plana) ukida planiranje prostornog uređenja, a što je u koliziji s temeljnim odredbama Zakona - člankom 2., točkom 30. članka 3. stavka 1. kao i člancima 6., 7., 8., 9, 10, 12. i 13.

Pitanje je i tko utvrđuje granične uvjete za gradnju tih građevina. Naime, vrsta, odnosno namjena građevine i njena snaga te površine na kojima se mogu smjestiti nisu elementi dostatni za utvrđivanje lokacijskih uvjeta u postupku ishoda akta za građenje!

Konačno – ovakvim prijedlogom zakonskih odredbi proizlazi da će se provoditi gradnja solarnih elektrana bez ikakvih kriterija:

a) razmještaja u prostoru (u odnosu na druge planirane namjene i u međusobnom odnosu) i broja solarnih elektrana

b) ocjene najpogodnijih lokacija za gradnju solarne elektrane te

c) stvarnih potreba zadovoljenja proizvodnje električne,

a pri tome će svatko, pa i privatne osobe, moći krenuti u gradnju solarne elektrane bez ikakve planerske osnove.

Ne može jedna vrsta građevine imati primat za građenje neovisno o ciljevima i načelima prostornog uređenja. Ovim odredbama ruše se temelji prostornog uređenja: ciljevi i načela prostornog uređenja od kojih se ni pod koju cijenu ne smije odustajati te ih ovakvim paušalnim rješenjima trenutnih potreba zatirati!

Specifični komentari:

- točka 34., alineje 1 i 2 - Planom se ne propisuju ograničenja bez razloga, stoga ako je ograničenje propisano treba ga se uvažavati
- točka 34., alineja 2 - pojedine zone gospodarske namjene imaju izrađene urbanističke planove uređenja; ishoda akta za građenje direktno temeljem ovog zakona “ruši” se urbanistički plan uređenja koji je planirao cjelovito predmetnu zonu, a JLS je u svojoj nadležnosti takav plan donijela

- točka 34., alineja 3 - „sve površine koje su u neposrednom kontaktu s građevinskim područjima gospodarskih i poslovnih namjena“ – ovako sročena odredba bez ikakvih dodatnih kriterija može imati značajne negativne posljedice u prostoru - neposredno uz GP gospodarske/poslovne namjene može biti i GP naselja ili GP drugih namjena... (te opet unutar ili dijelom unutar već donesenog UPU-a za to neposredno područje), što itekako može narušiti sastavnice okoliša te prirodne, kulturno-povijesne i ambijentalne vrijednosti itd.
- točka 34., alineja 5. - „devastirane površine poput odlagališta otpada, eksploatacijskih polja ... napušteni kopovi nastali eksploatacijom mineralne sirovine“ – znači li to da prestaje obveza sanacije takvih područja (kad je u brzom postupku temeljem zakona moguće ishoditi akt za građenje)
- točka 34., alineja 7 – potpuno neprihvatljivo jer znači da se onemogućuje gradnja planirane linijske infrastrukture zbog koje se godinama čuvao taj koridor. Planirani infrastrukturni koridori se čuvaju s razlogom. Očekivani vijek solarne elektrane je 30 godina, što znači da u tom razdoblju koridor neće biti priveden svrsi. Planirane koridore javnopravna tijela svakako trebaju preispitati, ali prije toga gradnja se u njima ne smije dopustiti.
- točka 35. Agrosolarne elektrane – ponovno bez uvjeta gradnje, opravdanosti, udjela u poljoprivrednoj površini, maksimalne površine same elektrane. Najveći dio poljoprivrednih usjeva nije moguće uzgajati u sjeni solarnih elektrana.
- točka 37. Planirati gradnju građevina za pružanje palijativne skrbi izvan građevinskog područja (i to čak i protivno prostornom planu temeljem prijedloga dopune članka 122.), bez suvislog obrazloženja za ovakvu odredbu kao i bez ikakvih kriterija i uvjeta gradnje za područje cijele RH – je potpuno neopravdano i štetno za prostor! Naime, od zadnjeg popisa izgubili smo 237 000 stanovnika, u manje od 10 godina RH je izgubila više od 5% populacije. Ovim izmjenama omogućava se dodatna izgradnja izvan građevinskog područja umjesto njihovog smanjenja. Važno je napomenuti da je min. standard za broj postelja za palijativnu medicinu 80 postelja na milijun stanovnika prema Nacionalnom programu razvoja palijativne skrbi u RH 2017. - 2020. Ako imamo u vidu da je jedan od ciljeva palijativne skrbi da se neizlječivim bolesnicima omogući njega u vlastitom domu do posljednjeg dana, a da su postojeći kapaciteti RH preko 200 postelja nerazumno je, nepotrebno i štetno omogućavati gradnju građevina za pružanje palijativne skrbi izvan GP-a. Nadalje, dozvoljavanjem ovakve mogućnosti gradnje temeljem zakona pitanje je temeljem kojih uvjeta će se izdavati akti za provedbu takvog zahvata? Konačno pitanje je zbog čijeg pojedinačnog interesa se zakon mijenja na ovaj način?
(Ako se ovakva gradnja izvan građevinskog područja i dopusti onda to mora biti planirano isključivo prostornim planom te obvezno na zemljištu u vlasništvu JLS-a, JP(R)S-a ili RH, ta građevina mora biti isključivo javne namjene i bez mogućnosti promjene u privatno vlasništvo i bez mogućnosti prenamjene u bilo koju drugu namjenu dozvoljenu izvan građevinskog područja te bez mogućnosti gradnje pratećih sadržaja kao i pomoćnih sadržaja koji nisu primarno vezani isključivo uz palijativnu skrb).

- točka 44. - S obzirom na to da pravilnik iz članka 56. stavka 3. još uvijek nije donesen uopće nisu sagledive posljedice na prostor odnosno planiranje prostora temeljem ove odredbe! Odredba je stoga vrlo netransparentna pa time nije ni podložna kritičkom osvrtu na prijedlog transformacije koji se utvrđuje ovim zakonom u tijeku ovog javnog savjetovanja. Temeljem navedenog kontradiktorna je i članku 14. ovog zakona. Što će novi pravilnik utvrđivati još uvijek nikome nije poznato jer još nije donesen (niti je o njemu provedeno javno savjetovanje), a iz dosadašnjih naznaka (sudjelovanja u radnoj skupini kao i testiranja na malom dijelu planova) neminovno je da će se transformacijom utjecati na planska rješenja utvrđena važećim prostornim planovima, odnosno da će se u konačnici raditi o izmjenama i dopunama prostornih planova koji se „transformiraju“.

članak 3. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 26.)

stavci 6. i 7.

Upitno je jesu li ovi prijedlozi odredbi predmet ovog zakona. Navedeno je već utvrđeno posebnim propisima.

članak 4. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 42.)

stavci 4. i 5.

Polazna osnova za izradu prostornog plana je izgrađenost prostora (postojeće stanje), u postupku izrade prostornog plana vrednuju se i ranija planska rješenja, a temeljem vrednovanja se pojedini GP-ovi mogu i zadržati kako su planirani u dosadašnjem prostornom planu. Stoga su ove predložene odredbe suvišne jer se navedeno podrazumijeva samo po sebi.

Ujedno izraz „na temelju zakona i podzakonskih propisa donesenih prije stupanja na snagu ovoga Zakona“ - ovako sročeno proizlazi da će se trebati referirati na GP-ove utvrđene temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji (koji je van snage), a ne na GP-ove koji su sada utvrđeni u svim prostornim planovima na snazi (u vrijeme važenja ovog zakona od 2014.). Naime, određena građevinska područja su se mijenjala, odnosno utvrđivala i u tijeku važenja ovog zakona. Također, ovako predložena odredba je onda i u koliziji s člankom 43. stavkom 6. ovog zakona.

(Ujedno: što su „postojeća i planirana“ građevinska područja? – ovim zakonom prepoznaju se samo izgrađena i neizgrađena građevinska područja, a sva su planirana prostornim planom.)

članak 5. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 44.)

stavak 1. točka 13.

Neosnovana namjera (jer nema obrazloženja za takvu dopunu zakona) da se dopušta gradnja samo ove vrste građevine zdravstvene namjene izvan građevinskog područja i to mimo prostornog plana te bez kriterija (uvjeti zbog kojih je tu građevinu potrebno smjestiti izvan građevinskog područja?).

članak 9. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 49.a)

Morsko područje planira se svakim prostornim planom čijim obuhvatom je ono obuhvaćeno stoga je nabiranje svih prostornih planova kojim ono može biti obuhvaćeno nepotrebno (a time je nepotrebno i cijelo poglavlje „Planiranjeorskog područja“; stavak 2. je također nepotreban jer je sve već utvrđeno u članku 53., jasno je samo po sebi).

članak 10. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 53.)

stavak 2.

Prostorni planovi na snazi mogu se vrednovati prilikom pripreme programskih polazišta za izradu novog prostornog plana, ali ne da su oni programska polazišta, jer u protivnom nema kontinuiranog planiranja već samo zadržavanja istih prostornih rješenja.

Ujedno u pripremi programskih polazišta za izradu prostornih planova temelj im trebaju biti i izvješća o stanju u prostoru, odnosno IV. poglavlje iz izvješća o stanju u prostoru! (zašto ih je u protivnom obvezno izrađivati svake četiri godine ako ne postoji obveza njihove primjene?) i to iz izvješća o stanju u prostoru iste i viših razina (a ne samo ono izrađivano za obuhvat predmetnog područja za koje se i prostorni plan izrađuje).

članak 11. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 55.)

Zašto se ukida mogućnost da jedinica lokalne samouprave odlučuje o obvezi provedbe javnog arhitektonskog natječaja za zahvate koji nisu javne i društvene namjene, a grade se na zemljištu u vlasništvu jedinice lokalne samouprave?

Navedenom odredbom do sada je dana samo takva mogućnost, ne i obveza, a sada se ona i kao mogućnost ukida?!? Predložena izmjena predstavlja nazadovanje u težnji za postizanjem arhitektonske vrsnoće izgrađenog prostora, kao i u odnosu na dosadašnje zahtjeve arhitektonske struke.

Republika Hrvatska preuzela je obveze Deklaracije iz Davosa, te ih kroz ZOPU (čl. 3, st. 1, točka 5) i Nacionalnu razvojnu strategiju implementirala u strateške dokumente razvoja RH. Smanjenjem mogućnosti lokalnim samoupravama za provođenjem arhitektonskih natječaja na zemljištu u vlasništvu JLS onemogućava se ustavno pravo JLS-a da sami odlučuju na koji način će upravljati prostorom u svojem vlasništvu, te se umanjuje mogućnost održivog

planiranja prostorom, podizanja vrsnoće izgrađenog prostora i kulture građenja. Arhitektonsko urbanistički natječaji su metoda kojom se, kroz pozitivnu konkurenciju, omogućava odabir najboljeg idejnog rješenja, potiče raznolikost pristupa i ideja, kreativnosti i inovacije, s ciljem ostvarenja visoke kvalitete izgrađenog prostora. Model odabira najkvalitetnijega arhitektonskog, urbanističkog i krajobraznog rješenja kroz proceduru natječaja, osnova je demokratskog i transparentnog procesa upravljanja prostorom, a koji uključuje participaciju zainteresirane javnosti od faze utvrđivanja natječajnog programa do javne rasprave i izložbe radova..

Sukladno svemu navedenom članak 55 ZoPU treba glasiti:

"(1) Prostornim planom propisuje se, po potrebi, obveza provedbe javnog natječaja iz područja urbanizma, arhitekture i uređenja krajobraza za odabir idejnog rješenja za građevine i druge zahvate u prostoru javne i društvene namjene te za zahvate u prostoru na zemljištu u javnom vlasništvu. Osim navedenog, prostornim planom lokalne razine propisuje se, po potrebi, i obveza provedba javnog natječaja iz područja urbanizma, arhitekture i uređenja krajobraza za odabir idejnog rješenja za područja urbane preobrazbe, neuređenog dijela građevinskog područja te za druga područja, građevine i zahvate u prostoru od posebnog interesa za jedinicu lokalne samouprave.

(2) Uvjete i način provedbe javnog natječaja iz stavka 1. ovoga članka propisuje nadležno predstavničko tijelo posebnom odlukom, a u skladu sa strukovnim pravilnikom koji uređuje područje provedbe natječaja iz područja urbanizma, arhitekture i uređenja krajobraza.

(3) Pravilnik iz prethodnog stavka donosi Ministar na prijedlog Hrvatske komore arhitekata i uz suglasnost Udruženja hrvatskih arhitekata." U prijelazne i završne odredbe potrebno je dodati: "Do donošenja Pravilnika iz članka 55. primjenjuje se važeći Pravilnik o natječajima s područja arhitekture, urbanizma, unutarnjeg uređenja i uređenja krajobraza."

Posljedično potrebno je izmijeniti i članak 93 ZoPU koji treba glasiti:

"(1) Stručna rješenja prostornog plana lokalne razine mogu se pribaviti izradom više varijantnih rješenja koja može izraditi jedan ili više različitih stručnih izrađivača tako da se mogu međusobno usporediti.

(2) Nositelj izrade može za stručna rješenja prostornog plana provesti natječaj sukladno članku 55. Odabrano natječajno rješenje ili više različitih rješenja predstavljaju pritom stručnu podlogu za izradu nacrtu prijedloga plana."

članak 14. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 66.)

Prostorni plan rezultat je prostornog planiranja (vrlo šturo značenje pojma „prostorno planiranje“ utvrđeno je u članku 3. stavku 1. točki 30. ovog zakona). Ako je „Državni plan prostornog razvoja“ usmjeren samo na pojedinačne zahvate u prostoru od državnog značaja, odnosno samo na djeliće cjelovitog prostora Republike Hrvatske onda se uopće ne radi o „prostornom planu“ niti o razmatranju prostornog razvoja cjelovitog područja Republike Hrvatske, već samo o odredbama odnosno uvjetima gradnje pojedinačnih zahvata u prostoru od državnog značaja, odnosno „planiraju“ se mali fragmenti unutar države, a koji se uopće ne sagledavaju integralno u odnosu na cjeloviti prostor. Stoga su odredbe kojim se utvrđuje što se ovim „prostornim planom“ određuje (čl. 67.) kao i odredbe kojim se utvrđuje što se njime propisuje (čl. 68.) kontradiktorne temeljnim odredbama ovog zakona: članku 2., članku 3. stavku 1. točki 30. te člancima 6., 7., 8., 9, 10, 12. i 13.! A slijedom navedenog uopće nije osnovano ovaj dokument nazivati „Državnim planom prostornog razvoja“.

Nadalje, dodatno rastakanje tog plana u još manje dijelove – „cjeline i podcjeline“ dovodi do potpunog izostanka prostornog planiranja! – stavak 2. je dodatno kontradiktoran temeljnim odredbama ovog zakona: članku 2., članku 3. stavku 1. točki 30. te člancima 6., 7., 8., 9, 10, 12. i 13.

Sustav prostornog uređenja koji smo imali do 2014. srušen je zbog potpuno neutemeljene ideje da će država utvrditi neposrednu provedbu za sve građevine državnog značaja kroz propisivanje detaljnih uvjeta gradnje za njih. Temeljem članka 196. ovog Zakona utvrđeno je da će se takav DPPR donijeti u roku od dvije godine od stupanja na snagu zakona (znači rok za donošenje je bio 1. siječnja 2016. - sramotno da se ne poštuje rok koji je Ministarstvo zakonom samo zadalo te da se nakon toga još sedam godina ignorira.). Unatoč roku Odluka o izradi DPPR-a donesena je tek u travnju 2018. Do danas nije izrađen ni nacrt prijedloga! A sada se taj krajnje krnji sustav dodatno usitnjava izradom DPPR-a u dijelovima!? Osnovno je pitanje u kojem roku Ministarstvo takvim izradama DPPR-a u dijelovima namjerava donijeti cjeloviti DPPR? A rok je istekao 1. siječnja 2016.!

članak 18. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 70.a)

stavak 1

U svim prostornim planovima jedinica lokalne samouprave (ili u gotovo svim) planirani su zahvati u prostoru državnog značaja – kako onda izrada tih prostornih planova nije od posebnog interesa za RH, a izdavanje suglasnosti na njih je?

Ujedno člankom 61. ovog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju utvrđuje se da se do donošenja DPPR-a mogu i:

1. izmjenama i/ili dopunama PPŽ-a s detaljnošću neposredne provedbe planirati i zahvati u prostoru i građevine infrastrukturne namjene državnog značaja te

2. izmjenama i/ili dopunama PPUG/O-a propisati i uvjete provedbe zahvata u prostoru i građevina državnog značaja (preuzimajući planska rješenja iz važećeg PPŽ-a)

Kako onda izrada izmjena i/ili dopuna tih prostornih planova nije od posebnog interesa za RH, a kada se te građevine planiraju u Ministarstvu onda je?

Stoga, utvrđivanje posebnog interesa za Republiku Hrvatsku koji se isključivo odnosi na poslove koji se obavljaju u Ministarstvu, a ne na poslove kojima se planira cjelokupni prostor Republike Hrvatske, a u skladu s temeljnim odredbama ovoga Zakona – ciljevima i načelima prostornog uređenja, u potpunosti je neosnovana i nelogična.

(Ujedno, odredbe ovog članka uopće nisu predmet poglavlja „Urbanistički plan uređenja državnog značaja“.)

stavak 2.

Nije predmet ovog Zakona.

članak 19. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 72.)

stavak 1. točka 1.

Površine županijskog značaja – tko i kako utvrđuje koje koje su šume, poljoprivredna tla, vode županijskog značaja? Na temelju čega se to utvrđuje?

stavak 2.

Ako je Prostorni plan županije usmjeren samo na dijelove prostora županije onda se ne radi o prostornom planu već samo o odredbama, odnosno uvjetima za provedbu pojedinačnih zahvata u prostoru od županijskog značaja odnosno planiranje prostora u fragmentima!

što je opet kontradiktorno članku 2., točki 30. stavka 1. članka 3. te člancima 6., 7., 8., 9, 10, 12. i 13. samog zakona.

Prostorni plan županije mora sagledavati prostor cijele županije te temeljem toga dati okvir i smjernice razvoja pojedine jedinice lokalne samouprave.

članak 20. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 73.)

stavak 1, točka 8.

Definiranje trasa linijskih građevina prometnog sustava nije predmet prostornog već urbanističkog planiranja, stoga je ovakva odredba neprihvatljiva.

Naime, da bi se definirala trasa linijske građevine prometnog sustava potrebno je sagledati tu građevinu na razini idejnog rješenja prometnice, što znači idejno projektiranje te prometnice u mjerilu i s razinom detaljnosti i podloga koje nisu dostupne niti primjerene mjerilu i detaljnosti PPGZ-a kao prostornog plana regionalne razine! Za naglasiti je da na nižoj razini postoje i GUP te UPU-i kao lokalni urbanistički planovi kojima je moguće (i primjereno) planirati trase prometne infrastrukture.

članak 22. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 76.)

stavak 1., točka 8.

Definiranje trasa linijskih građevina prometnog sustava nije predmet prostornog već urbanističkog planiranja, stoga ovakva odredba nije prihvatljiva.

Naime, da bi se definirala trasa linijske građevine prometnog sustava potrebno je sagledati tu građevinu na razini idejnog rješenja prometnice, što znači idejno projektiranje te prometnice u mjerilu i s razinom detaljnosti i podloga koje nisu dostupne niti primjerene mjerilu i detaljnosti prostornog plana uređenja grada ili općine. Naime, PPUO/G je prostorni, a ne urbanistički plan - kojim se tema prometa sagledava na razini prometnog sustava JLS-a, koji povezuje pojedina građevinska područja odnosno funkcije u prostoru. Definiranje konkretnih trasa prometnica u mjerilu PPUO/G nije moguće jer:

- nije u skladu s temeljnim načelima prostornog planiranja
- ne postoje adekvatne podloge (geodetske) za trasiranje prometnica na za razini PPUO
- izrada takvog prostornog plana znatno bi usporila proces prostornog planiranja te poskupila njegovu izradu (izradi bi prethodila izrada idejnog rješenja svih prometnica unutar prostora JLS-a)
- takav bi prostorni plan u konačnici bio neprovediv, jer tako definirane trase ne mogu precizno sagledati problematiku u prostoru (osobito unutar građevinskih područja)

Zaključno, potrebno je ostvariti predmetnu intenciju kroz jačanje detaljnog urbanističkog planiranja sukladno dosadašnjim prijedlozima struke.

članak 23. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 85.)

stavak 1.

Čemu ova dopuna ako je ovim Zakonom utvrđeno da se županijski prostorni plan donosi samo za građevine županijskog značaja – za koje to građevine županijskog značaja će njegovu izradu inicirati „svatko“?

stavak 2.

Nelogično je da župan mora izvješćivati predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave.

članak 24. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 86.)

stavak 5.

Ova odredba iznimno je opasna i potrebno ju je izbaciti iz prijedloga zakona.

Obrazloženje:

Prije svega, novi pravilnik o tzv “planovima nove generacije”, na kojem se temelji sustav ePlanovi, još uvijek nije donesen, odnosno do sada nije bio dostupan stručnoj javnosti. Stoga je vođenje svih budućih izrada planova (te izmjena i dopuna) u sustavu koji nije adekvatno testiran, te za koji se trenutno još uvijek ne zna kakve će posljedice imati, potpuno neodgovorno i netransparentno. Uvođenje novog sustava ePlanovi, bez dokazivanja njegove funkcionalnosti, dovest će do blokade u postupcima izrade planova, prije svega zato što:

- takav sustav nije adekvatno testiran niti je poznato kakve probleme donosi (poznato je da njegovo testiranje nije dovršeno, te da nadležno ministarstvo nije objavilo izvještaj o tom testiranju)
- nositelji izrade, stručni izrađivači i drugi dionici trenutno nisu educirani za njegovu provedbu što će dovesti do zastoja na svim razinama
- nije sagledana problematika izrade plana prema području i razini planiranja te način uključivanja dionika, implementiranja stručnih rješenja, komunikacija među dionicima i sl.

Blokada u postupcima izrade prostornih planova ima nesagledive posljedice, od kojih su najočitiije nemogućnost planiranja budućih prostornih investicija (osobito onih od javnog interesa, kao što su projekti sufinancirani sredstvima EU fondova i sl.).

Prelazak iz digitalnog načina izrade prostornih planova na izradu putem modula ePlanovi (odnosno centralizacija digitalnih podataka svih prostornih planova) treba se provesti no tek kada bude dostupan kvalitetan i primjenjiv pravilnik koji će biti testiran na nekoliko razina i primjera te dokazati funkcionalnost ovakvog sustava i zakonodavnog okvira, što do sada nije bio slučaj.

članak 25. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 88.)

stavak 3.

Brisati stavak 3. Predlaže se dorada stavka 2. s time da se dodaju i županije. Usklađenje kontaktnih područja županija i planiranih infrastrukturnih sustava među njima bitno je za sve županije, a ne samo obalne.

članak 26. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 89.)

stavak 1. točka 2. - Dodati: “, a programska rješenja se moraju temeljiti na izrađenom posljednjem izvješću o stanju u prostoru kao i izvješćima o stanju u prostoru viših razina”.

Umjesto “donošenja” treba stajati “izrade”.

članak 29. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 104.)

stavak 1. - Umjesto "sadržajima" treba stajati "sadržajem".

članak 30. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 107.)

stavak 1.

Treba stajati: "... u pogledu usklađenosti tog prostornog plana s prostornim planom županije i prostornim planovima posebnih obilježja."

Jesu li županijski zavodi tijela koja mogu uopće tumačiti zakonske odredbe, a temeljem toga i davati mišljenje o usklađenosti s tim zakonom? Stoga nije osnovano da županijski zavodi daju mišljenja na usklađenost prostornog plana sa zakonom. Odgovornost da je u skladu sa zakonom i propisima donesenim na temelju Zakona preuzima odgovorni voditelj izrade prostornog plana.

stavak 2.

Rok od 15 kalendarskih dana je prekratak, potrebno je povećati rok, a s obzirom na povećanje broja prostornih planova za koji se daje mišljenje (svi UPU-i) kao i povećanje opsega provjere usklađenosti prostornog plana – osim sa županijskim prostornim planom, sada se predlaže i sa zakonom te propisima donesenim na temelju ovog zakona (uzeti u obzir da pojedini zavodi imaju tek par djelatnika...)

Sukladno članku 51. stavku 3. Zakona potrebno je utvrditi i uklađenost prostornog plana sa Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske (a isto je potrebno utvrditi i kod izdavanja suglasnosti Ministarstva).

članak 31. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 109.)

stavak 1.

Ustavom RH u članku 2. utvrđeno da Hrvatski sabor ili narod neposredno, samostalno, u skladu s Ustavom i zakonom, odlučuje (među ostalim) o očuvanju prirodnog i kulturnog bogatstva i korištenju njime. S obzirom na sadržaj DPPR-a (osobito točke 1., 2., 4. i 6. utvrđene u članku 67. stavku 1. ZPU-a na snazi), a i na činjenicu da prostorni planovi imaju snagu i pravnu prirodu podzakonskih propisa (sukladno članku 58. ZPU-a) ispravno je da ih donosi zakonodavna vlast, odnosno Sabor RH. Stoga je protuustavna predložena odredba temeljem koje bi DPPR donosila Vlada RH. Npr. i na svim nižim razinama prostorne planove donosi (i o njihovoj izradi odlučuje) predstavničko tijelo, a ne izvršno tijelo što je temelj za demokratsko odlučivanje o prostoru RH.

Ujedno, u javnom savjetovanju dano obrazloženje za izmjenu ove odredbe glasi: „kako bi se postiglo skraćenje trajanja postupka izrade i donošenja prostornih planova državne razine“. Pa samo DPPR se morao donijeti još 1. 1. 2016., a Odluka o izradi donesena je tek 2018. Sada, gotovo sedam godina nakon obveze donošenja DPPR-a, za njega još nije izrađen ni nacrt prijedloga plana. Po tome proizlazi da je dugotrajnost postupka izrade DPPR-a vrlo izgledna (prema zakonu planiraju se neposredni uvjeti za provedbu svih zahvata u prostoru državnog značaja!) pa je dano obrazloženje u kontekstu predloženih izmjena Zakona zanemarivo u pogledu mogućeg skraćenja toga postupka. Ovim prijedlogom se zakida demokratičan postupak u planiranju prostora države jer Vlada nije predstavničko tijelo svih građana. Izrada i donošenje prostornih planova državne razine mora se provoditi transparentno, a o donošenju DPPR-a (kao i o njegovoj izradi) treba odlučivati predstavničko tijelo svih građana - Sabor RH, sukladno Ustavu RH!

članak 34. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 113.)

stavak 3.

Potrebno je dodatno propisati da nije moguće donijeti novu odluku o izradi izmjena i dopuna prostornog plana (ili donijeti nove izmjene i dopune ako su se paralelno izrađivale s prethodnim izmjenama i dopunama, jer u isto vrijeme može biti više odluka o izradi izmjena i dopuna pp-a) ako još uvijek nije objavljen pročišćeni tekst prostornog plana na snazi.

S obzirom na to da Vlada RH nije „predstavničko tijelo“, a temeljem ovog zakona donosi također prostorne planove, po ovoj odredbi proizlazi da Vlada RH neće biti u obvezi objavljivati pročišćeni tekst što je neprihvatljivo.

stavci 5., 6. i 7.: Uskladiti sa stvarnim mogućnostima svih sudionika u izradi i donošenju prostornih planova. Npr. uzeti u obzir Izvješće o provedbi dokumenta Apolitika 2013. – 2020. koje je donijelo Ministarstvo „...kapaciteti većine nositelja izrade prostornih planova nisu dostatni ni za korektno postavljanje projektnog zadatka ili programa za izradu prostornog plana...“

članak 35. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 113.a)

S obzirom na to da pravilnik iz članka 56. stavka 3. još uvijek nije donesen uopće nisu sagledive posljedice na prostor kao i planiranje prostora temeljem ove odredbe! Odredba je stoga vrlo netransparentna pa time nije ni podložna kritičkom osvrtu na prijedlog transformacije koji se utvrđuje ovim zakonom u tijeku ovog javnog savjetovanja! Temeljem navedenog kontradiktorna je i članku 14. ovog zakona.

Sam prijedlog provedbe postupka „transformacije“ je vrlo upitan. S obzirom na to da se radi o bitno različitim sustavima prostornog uređenja (a temeljem kojih su izrađeni prostorni planovi stare generacije i onih koji će se izrađivati kao prostorni planovi nove generacije), kao i vjerojatno različitim sadržajima, detaljnosti razrade, načinu prikaza, a vjerojatno i uvjetovanju definiranja samih uvjeta gradnje različito – izgledno je da se ne radi o pukoj „transformaciji“

već o izmjenama i dopunama prostornog plana, jer će se on neminovno mijenjati, a što će vjerojatno uključivati i promjenu planskih rješenja. Samim time neosnovano je u tom postupku ne dozvoliti svima (građanima, javnopravnim tijelima) očitovanje na takav postupak izmjena prostornog plana kroz postupak javne rasprave.

Provedba ovako utvrđenog postupka „transformacije“, a bez provedbe cjelovitog postupka kao za izradu novog ili izmjena i dopuna prostornih planova na snazi potpuno je neosnovano, neopravdano i nedemokratsko te zakida javnost u pravu sudjelovanja u postupcima prostornog uređenja.

članak 36. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 114.)

stavci 3. i 4.

Svi prostorni planovi na snazi imaju u cijelosti utvrđeno korištenje i namjenu obuhvaćenog prostora te režime korištenja odnosno ograničenja i zaštitu toga prostora, a svaka odluka protivna tome predstavlja derogiranje pojedinog prostornog plana. Ipak, prostorni plan koji je donijelo predstavničko tijelo ne može se derogirati na način da upravno tijelo koje izdaje akt za građenje arbitrarno odlučuje koji su to prostori „na kojima ne postoje zapreke u prostornom planu“, a protivno prostornom planu, kao i da izdaju akte “neovisno o uvjetima prostornog plana”, stoga je ova odredba protivna članku 135. Ustava RH kao i člancima 19., 19.a i 20. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Ujedno Zakon ne smije imati ulogu prostornog plana! Stoga su ove odredbe kontradiktorne članku 1. Zakona (kojim se utvrđuje što je predmet zakona), a s obzirom da se ovom prijedlozima odredbi zatiru i temeljni ciljevi i načela prostornog uređenja oni su kontradiktorni članku 2. kao i članku 3. stavku 1. točki 30. te člancima 6., 7., 8., 9, 10, 12. i 13.

stavak 4.

Ova odredba je neprihvatljiva jer omogućuje korištenje svih vrsta goriva, pa i potencijalno štetnih (npr. ugljen, otpad) svuda gdje postoje elektrane/energane ne uvažavajući položaj postojećih elektrana/energana u odnosu na naselja.

članak 38. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 122.)

Zašto u obrazloženju ovih izmjena i dopuna zakona nisu priloženi argumenti na temelju čega se kroz Zakon daje mogućnost gradnje građevina solarne elektrane, agrosolarne elektrane, geotermalne bušotine za poljoprivredne svrhe te za građevinu za pružanje palijativne skrbi i to neposrednom provedbom ovog zakona (a bez ikakvih uvjeta gradnje), čime se direktno za ta područja derogiraju svi prostorni planovi na snazi?

Zakon ne može biti prostorni plan! Zahvati u prostoru trebaju se provoditi isključivo temeljem prostornog plana, a koji su izrađeni u skladu s ciljevima i načelima prostornog uređenja. Stoga se ovom odredbom, kojom se omogućuje provedba zahvata na “površinama za gradnju” koje

predlaže zakon, derogiraju prostorni planovi na snazi, a time je navedeno kontradiktorno članku 2. kao i članku 3. stavku 1. točki 30. te člancima 6., 7., 8., 9, 10, 12. i 13. Dodatno, kako odredba nije usmjerena na gradnju građevina koje su samo državnog značaja, već one od značaja za sve razine, odredba je protuustavna (protivna je članku 135. Ustava RH) jer ukida nadležnost planiranja svog prostora jedinicama područne (regionalne) odnosno lokalne samouprave.

članak 39. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 123.)

Neprihvatljivo je da se primjenjuje povoljnija odredba/dio prostornog plana, treba se primjenjivati stroža! Naime stroža odredba možda proizlazi iz potrebe utvrđivanja režima korištenja na određenom prostoru, odnosno ograničenja i zaštite prostora uslijed očuvanja i zaštite npr. kulturno-povijesnih vrijednosti, prirodnih osobitosti, sastavnica okoliša, ambijentalnih vrijednosti i dr. Propust neusklađenosti u prostornom planu stoga ne može biti osnova za provedbu zahvata u prostoru na štetu vrijednosti prostora i da prilikom utvrđene neusklađenosti odluku o tome donosi upravno tijelo koji izdaje akt za provedbu zahvata.

Ujedno kada se u provedbi prostornog plana utvrdi takva protivnost zakonom je potrebno obvezati upravno tijelo nadležno za izdavanje akta za građenje da po službenoj dužnosti obavijesti nositelja izrade prostornog plana o tome te zakonom propisati rok ili barem obvezu da se prvim sljedećim izmjenama prostornog plana utvrđena protivnost obvezno ispravi. Nositelj izrade ima pravo znati kako se na njegovom području provodi prostorni plan koji je donijelo njegovo predstavničko tijelo te obavezno čim prije ispraviti takvu protivnost (pogotovo ako je tumačenje upravnog tijela koje izdaje akt nepovoljnije u odnosu na namjeru donositelja prostornog plana kako se ovom zakonskom odredbom predlaže).

članak 42. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 127a.)

Uvođenje dokaza pravnog interesa za izdavanje lokacijske dozvole posljedica je prethodno predloženih promjena Zakona zbog čega se mora osigurati i dokaz pravnog interesa u neposrednoj provedbi zahvata u prostoru. Problem je što se u postupak lokacijske dozvole, koji je u najvećem broju slučajeva služio kao ispitni postupak usklađenosti s odredbama prostornog plana i posebnim uvjetima i uvjetima priključenja, a na temelju kojeg se donosila odluka o investiciji uveden dokaz pravnog interesa koji u većini slučajeva koji su obuhvaćeni lokacijskom dozvolom je dugotrajan i spor proces, ponajviše u slučajevima kada je u su/vlasništvu nekretnina Republika Hrvatska ili drugi subjekt javne vlasti.

ZPU (članak 132.) – nije tema ovih izmjena

Brisati.

Članak je u suprotnosti sa Zakonom o autorskom pravu i srodnim pravima (NN 111/21)

ZPU (članak 134.) – nije tema ovih izmjena

Dodati stavak (3)

Obavijest iz stavka (1) sastavni je dio idejnog projekta na temelju koje idejni projekt mora biti izrađen.

članak 49. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 139b)

Posljedica ove izmjene je potreba za izmjenom Pravilnika o sadržaju Idejnog projekta koji jasno traži da su sastavni dio Idejnog projekta posebni uvjeti odnosno uvjeti priključenja, a dokaz o usklađenosti s istima mora biti sadržana u idejnom projektu.

članak 50. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (članak 146)

Stavak 1, točka 2

Zbog prethodne odluke da se u postupcima dozvole koju izdaje Ministarstvo posebni uvjeti i uvjeti priključenja utvrđuju tek nakon podnesenog zahtjeva za Lokacijsku dozvolu je i ova promjena koja mora rezultirati i promjenom Pravilnika o sadržaju Idejnog projekta.

članak 61. konačnog prijedloga Zakona o ID ZPU (prijelazne i završne odredbe)

U sustavu prostornih planova stare generacije uvjeti gradnje za sve zahvate u prostoru (pa tako i za zahvate od državnog značaja) propisivali su se prostornim planovima lokalne razine (najčešće prostornim planovima uređenja gradova i općina, a ponekad posredno urbanističkim planovima uređenja), a koji su bili "provedbeni" sukladno članku 56. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38,09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80,13, 78/15). S druge strane, županijski prostorni planovi su temeljem istog članka Zakona o prostornom uređenju i gradnji utvrđeni kao "strateški", a kao takvi nisu propisivali detaljne uvjete gradnje za pojedini zahvat u prostor već su strateški određivali smjer razvoja županijskog prostora (a tako su i zbog mjerila prikaza 1:100 000 linijske infrastrukture, pa i one državnog značaja, prikazane prije kao shema nego s njihovom konačnom pozicijom u prostoru). Stoga je neosnovano da se ovim prijedlogom odredbe za "zahvate u prostoru linijske infrastrukture državnog značaja" nalaže direktna "provedba županijskog prostornog plana", koji uopće nisu dostatni za utvrđivanje lokacijskih uvjeta u postupku ishoda akta za građenje, te se direktno derogiraju prostorni planovi lokalne razine u dijelu kojim se planiraju zahvati u prostoru linijske infrastrukture državnog značaja kao i propisani uvjeti gradnje za njih.